

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annettua lakia niin, että pitkäaikainen taiteilija-apuraha muutettaisiin viisivuotiseksi taiteilija-apurahoiksi. Samoin ehdotetaan, että taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain mukaan taiteenharjoittajille vuosittain myönnettävistä taiteilija-

apurahoista varataan vähimmäismäärä myönnettäväksi nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille. Lisäksi ehdotetaan, että viisivuotisiin taiteilija-apurahoihin liittyisi eläkeoikeus.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 3 §:n 1 momentin (1173/89) nojalla taiteenharjoittajille jaetaan työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taitteen aloilla vuosittain 112 yksivuotista, 41 kolmivuotista ja 22 viisivuotista valtion taiteilija-apurahaa sekä taiteenharjoittajien työskentelyedellytysten turvaamiseksi 10 pitkäaikaista, viisitoistavuotista valtion taiteilija-apurahaa.

Lain 3 a §:n mukaan yksivuotinen apuraha voidaan jakaa kahden henkilön kesken. Kolmi- ja viisivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä on etusija annettava luovan suorituskykynsä jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Pitkäaikainen taiteilija-apuraha myönnetään alallaan eteviksi osoittautuneille päätoimisille taiteenharjoittajille, joilla ei ole taiteelliseen toimintaan liittyvää virka- tai työsuhdetta.

määrin kiinnittämässä huomiota julkisella rahoituksella tapahtuvien toimintojen arviointiin. Myöskin on yhä enenevässä määrin katsottu, että taiteellisen työskentelyn tukemisessa tulisi siirtyä projektiluontoiseen tukemiseen. Taiteen tukemisessa projektit voivat olla pitkäaikaisia-kin ja muuttaa välillä muotoaan.

Esityksessä ehdotetaan, että pitkäaikaisista taiteilija-apurahoista luovutaan ja vuosittain tähän tarkoitukseen osoitetut määrärahat siirretään viisivuotisiin taiteilija-apurahoihin. Tällöin niiden lukumäärä kasvaa nykyisestä 22:sta vuosittain jaettavasta apurahasta 32:een vuodesta 1995 lukien ja 42:een vuodesta 2000 lukien sekä 52:een vuodesta 2005 lukien. Jos viisivuotisen taiteilija-apurahan saaja on osoittautunut eteväksi taiteenharjoittajaksi hän voisi saada peräkkäin useankin viisivuotisen taiteilija-apurahan.

Pitkäaikaisten taiteilija-apurahojen poistumiseen liittyen ehdotetaan, että viisivuotisiin taiteilija-apurahoihin liittyisi eläketurva. Muutokseen liittyen ei ole enää tarkoituksenmukaista rajata apurahan saajia pääasiassa yli 40 vuotiaisiin. Tältä osin ehdotetaan, että laissa oleva ikäraja poistetaan.

2. Ehdotetut muutokset

Yhteiskunnassamme ollaan yhä enenevässä

Taiteilija-apurahat, yksivuotisia lukuunottamatta, on tarkoitettu luovan suorituskynsä jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Käytännössä myös yksivuotiset apurahat on myönnetty pääasiassa jo luovan suorituskynsä osoittaneille taiteenharjoittajille. Maamme taide-elämän kehittymisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää kiinnittää huomiota nuorten usein juuri opintonsa päättäneiden taiteenharjoittajien tai uransa alussa olevien taiteenharjoittajien mahdollisuuksiin saada tukea taiteellisen uran luomiseen. Esityksessä ehdotetaan, että yksivuotisista apurahoista vähintään 30 apuraha myönnettäisiin vuosittain nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille.

Valtion työntekijöiden yleinen eläkeikä on niin sanotuissa uusissa palvelussuhteissa noussut 1.1.1993 lukien 65 vuoteen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että apurahoihin liittyvää eläkeikää korotetaan vastaavasti 63 vuodesta 65 vuoteen.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetusministeriössä. Taiteen keskustoimikunta on antanut asiasta lausunnon.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin vuoden 1995 alusta alkaviin apurahakausiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista 28 päivänä marraskuuta 1969 annetun lain (734/69) 3 §:n 1 ja 3 momentti, 3 a §, 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 momentti ja 3 d §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti 15 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1173/89) ja 3 §:n 3 momentti, 3 a §, 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 momentti ja 3 d §:n 1 momentti 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (947/81), seuraavasti:

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, taiteenharjoittajien työsken- telyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 112 yksivuotista, 41 kolmivuotista ja vuodesta 1995 lukien 32 viisivuotista, vuodesta 2000 lukien 42 viisivuotista sekä vuodesta 2005 lukien 52 viisivuotista valtion taiteilija-apuraha. Lisäksi varataan vähintään 50 taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

Asetuksella voidaan säätää, että taiteilija-apuraha ja kohdeapuraha voidaan erityisestä syystä myöntää muullekin henkilölle kuin 1 momentissa tarkoitettulle taiteenharjoittajalle.

3 a §

Yksivuotisia taiteilija-apurahoja jaettaessa on niistä vuosittain myönnettävä vähintään 30 apuraha nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille. Yksivuotinen apuraha voidaan jakaa kahden henkilön kesken.

Kolmi- ja viisivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä on etusija annettava luovan suorituskynsä jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Viisivuotinen taiteilija-apuraha voidaan myöntää useamman kerran peräkkäin alallaan eteviksi osoittautuneille taiteenharjoittajille, joilla ei ole päätoimista virkai- työsuhdetta.

Kohdeapuraha voidaan myöntää myös kahdelle tai useammalle taiteenharjoittajalle yhteisesti taikka työryhmälle, jonka muodostaa yksi tai useampi taiteenharjoittaja avustajineen.

3 b §

Taiteenharjoittajalla, joka saa tai on saanut viisivuotista taiteilija-apurahaa, on sen jälkeen kun hän ei enää saa apurahaa, oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä, jos apurahaa myönnettäessä on määrätty, ettei saajalla ole lupaa pitää palkattua tointa.

3 c §

Vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että taiteenharjoittaja on saavuttanut 65 vuoden iän.

3 d §

Eläkeajaksi luetaan aika, jolta taiteenharjoit-

taja on saanut viisivuotista taiteilija-apurahaa. Jos apurahan suorittaminen on keskeytetty sairauden, vian tai vamman taikka apurahan saajan kuoleman johdosta ennen apurahan saamiselle määrättyä päättymisaikaa, luetaan eläkeajaksi myös aika apurahan suorittamisen keskeyttämisestä sanottuun päättymisaikaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Tätä lakia sovelletaan ensi kerran apurahiin, joiden apurahakausi alkaa vuoden 1995 alusta. Pitkäaikaisiin taiteilija-apurahiin, joiden apurahakausi on alkanut ennen lain voimaantuloa, noudatetaan apurahakauden alkaessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

Laki

taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista 28 päivänä marraskuuta 1969 annetun lain (734/69) 3 §:n 1 ja 3 momentti, 3 a §, 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 momentti ja 3 d §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti 15 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1173/89) ja 3 §:n 3 momentti, 3 a §, 3 b §:n 1 momentti, 3 c §:n 1 momentti ja 3 d §:n 1 momentti 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (947/81), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, taiteenharjoittajien työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 112 yksivuotista, 41 kolmivuotista ja 22 viisivuotista valtion taiteilija-apurahaa sekä taiteenharjoittajien työskentelyedellytysten turvaamiseksi 10 pitkäaikaista, viisitoistavuotista valtion taiteilija-apurahaa. Lisäksi varataan vähintään 50 taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

Asetuksella voidaan säätää, että taiteilija-apuraha, pitkäaikaista apurahaa lukuunottamatta, ja kohdeapuraha voidaan erityisestä syystä myöntää muullekin henkilölle kuin 1 momentissa tarkoitettulle taiteenharjoittajalle.

3 a §

Yksivuotinen apuraha voidaan jakaa kahden henkilön kesken.

Kolmi- ja viisivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä on etusija annettava luovan suorituskykynsä jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Pitkäaikainen taiteilija-apuraha voidaan myöntää alallaan eteviksi osoittautuneille päätoimisille taiteenharjoittajille, joilla ei ole taiteelliseen toimintaan liittyvää virka- tai työsuhdetta. Pitkäaikaista taiteilija-apurahaa ei ilman erityistä syytä voida myöntää taiteenharjoittajalle, joka ei ole täyttänyt neljäkymmentä vuotta.

Mikäli taiteenharjoittaja, joka saa pitkäaikaisen taiteilija-apurahan, tulee apurahakautenaan

Ehdotus

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta jaetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, taiteenharjoittajien työskentelyn ja opintojen tukemiseksi eri taiteen aloilla 112 yksivuotista, 41 kolmivuotista ja vuodesta 1995 lukien 32 viisivuotista, vuodesta 2000 lukien 42 viisivuotista valtion taiteilija-apurahaa. Lisäksi varataan vähintään 50 taiteilija-apurahan suuruinen määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina tiettyjen työsuunnitelmien toteuttamista varten.

Asetuksella voidaan säätää, että taiteilija-apuraha ja kohdeapuraha voidaan erityisestä syystä myöntää muullekin henkilölle kuin 1 momentissa tarkoitettulle taiteenharjoittajalle.

3 a §

Yksivuotisia taiteilija-apurahoja jaettaessa on niistä vuosittain myönnettävä vähintään 30 apurahaa nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille. Yksivuotinen apuraha voidaan jakaa kahden henkilön kesken.

Kolmi- ja viisivuotisia taiteilija-apurahoja ja kohdeapurahoja myönnettäessä on etusija annettava luovan suorituskykynsä jo osoittaneille taiteenharjoittajille. Viisivuotinen taiteilija-apuraha voidaan myöntää useamman kerran peräkkäin alallaan eteviksi osoittautuneille taiteenharjoittajille, joilla ei ole päätoimista virka- tai työsuhdetta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

saavuttamaan eläkeiän, voidaan apurahan käytämättä jäävä osa kokonaan tai osittain myöntää, jos siihen on erityistä syytä, muulle samana vuonna pitkäaikaisen taiteilija-apurahan saavalle taiteenharjoittajalle tämän apurahakautta vastaavasti pidentäen.

Kohdeapuraha voidaan myöntää myös kahdelle tai useammalle taiteenharjoittajalle yhteisesti taikka työryhmälle, jonka muodostaa yksi tai useampi taiteenharjoittaja avustajineen.

3 b §

Taiteenharjoittajalla, joka saa tai on saanut 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua pitkäaikaista taiteilija-apurahaa, on sen jälkeen kun hän ei enää saa apurahaa oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

3 c §

Vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että taiteenharjoittaja on saavuttanut 63 vuoden iän.

3 d §

Eläkejäksi luetaan aika, jolta taiteenharjoittaja on saanut pitkäaikaista taiteilija-apurahaa, tai jos apurahan suorittaminen on keskeytetty sairauden, vian tai vamman taikka apurahan saajan kuoleman johdosta ennen apurahan saamiselle määrättyä päättymisaikaa, myös aika apurahan keskeyttämisestä sanottuun päättymisaikaan. *Eläkejäksi luetaan myös aika, jolta taiteenharjoittaja on saanut 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kolmivuotista tai viisivuotista valtion taiteilija-apurahaa, jos apurahaa myönnettäessä määrätty, ettei saajalla ole lupaa pitää palkattua tointa.*

Kohdeapuraha voidaan myöntää myös kahdelle tai useammalle taiteenharjoittajalle yhteisesti taikka työryhmälle, jonka muodostaa yksi tai useampi taiteenharjoittaja avustajineen.

3 b §

Taiteenharjoittajalla, joka saa tai on saanut viisivuotista taiteilija-apurahaa, on sen jälkeen kun hän ei enää saa apurahaa, oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä, *jos apurahaa myönnettäessä on määrätty, ettei saajalla ole lupaa pitää palkattua tointa.*

3 c §

Vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että taiteenharjoittaja on saavuttanut 65 vuoden iän.

3 d §

Eläkejäksi luetaan aika, jolta taiteenharjoittaja on saanut viisivuotista taiteilija-apurahaa. Jos apurahan suorittaminen on keskeytetty sairauden, vian tai vamman taikka apurahan saajan kuoleman johdosta ennen apurahan saamiselle määrättyä päättymisaikaa, *luetaan eläkejäksi myös aika apurahan suorittamisen keskeyttämisestä sanottuun päättymisaikaan.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Tätä lakia sovelletaan ensi kerran apurahoihin, joiden apurahakausi alkaa vuoden 1995 alusta. Pitkäaikaisiin taiteilija-apurahoihin, joiden apurahakausi on alkanut ennen lain voimaantuloa, noudatetaan apurahakauden alkaessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

